

Forfatter: Nemicus, Thaddeus

Titel: BREV TIL: Brahe, Tyge FRA: Nemicus, Thaddeus (1590)

Citation: Nemicus, Thaddeus: "BREV TIL: Brahe, Tyge FRA: Nemicus, Thaddeus (1590)", i *Tychonis Brahe Dani opera omnia (7. bind)*, HAUNIÆ MCMXIX IN LIBRARIA GYLDENDALIANA, s. 244. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001573955-X02-shoot-L001573955X020035.pdf> (tilgået 21. juni 2024)

Anvendt udgave: Tychonis Brahe Dani opera omnia (7. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

[E codice Vindobonensi lat. 1068666]
THADDÆUS HAGECIUS AD TYCHONEM
BRAHE.

ACCEPI tandem, nobiliſſ. et doctiſſ. TYCHO, exoptatiſſimas tuas epiftolas, et multis nominibus admodum gratas, non ſolum quod abs te, omnium amicibimo, amiciſſime ſcriptæ, ſed etiam quod rerum Aftronomiarum pulcherrima diſſertatione refertæ eſſent. In quibus dum primordia initæ inter nos amicitiaæ fuaviſſima recordatione commemoras, in eo tuæ naturæ bonitatem prodis. Ne vero tuo quantulocunque ſilentio igniculi illi amoris noſtri mutui viderentur aliquo modo confopiti, idcirco humaniſſima iucundiſſimaque iſta commemoratione contraetæ amicitiaæ et multarum rerum utilium doctiſſima expoſitione prudenter de novo eos excitare voluifti. Quæ omnia adeo mihi grata et accepta advenerunt, ut his gratiora, hoc præfertim tempore, mihi obtingere non potuerint, tantum abeſt, ut prolixitas earum ulla ex parte mihi moleſta fuerit: imo vero erudita illa abs te ſuſcepta diſputatio tam ardens in me eius rei auxilium defiderium, mirificamque voluptatem in animo meo excitavit, ut non ſemel atque iterum, ſed toties totam illam diſputationem relegere non piguerit. Pro qua ſumma ſane tua illa erga me humanitate et tam ſuavi iucundoque ac utili per literas colloquio maximas quas poſſum tibi ago et habeo gratias. Porro quod ex meis quaternis, quas te accepiſſe ſcribis, nullæ vel interierint vel reſignatione atque lectione gravitatem ſuam amiferint, id quoque iucundiſſimum leetu mihi fuit. Toto enim præterito anno admodum anxius eram ſ. 245animo, an illas cum libro VERNERI acceperis. Iam vero liberatus ſuſpicionem quadam, quaſi pravo ſtudio cuiuſdam mei æmuli interceptæ et ſuppreſſæ fuiſſent, loco illius anxietatis longe maiorem ſentio voluptatem. Quod autem tardius reſponderis, in mitiorem interpretor id partem, quomodo fanetiſſima amicitiaæ iura poſtulant, ita ut nulla opus fit hac in re apud me excuſatione: qui, ſi quis alius, quantifnam occupationibus diſtineare, optime novi, neque cauſam iuſtam habeo, ut ex tardiore reſponſione de tuo in me amore quicquam addubitem. Sed et diuturniuſculum, liceat ita tecum loqui, illud ſilentium abunde compenſaſti, non tantum bene longa epiftola, rebus pulcherrimis utiliſſimisque referta, ſed duplicis quoque ſcriptionis labore: nimirum ideo, ut ſi alteram contingeret perire, altera faltem conſervaretur et ſarta teetaque redderetur. Accidit autem, quod commodum utraque felici curſu mihi reddita eſt, ſed poſterius illa, quam ad me vir clariſſ. D. VINSHEMIUS miſit. Qui tuus labor iteratus merito a me requirit, ut ego quoque, pro eo, ſiquidem ſtudij et benevolentiaæ plenus eſt, iterum tibi agam gratias. Huc accedit, quemadmodum ipſe merito quereris, quod deſint nobis certi homines, quibus noſtra tuto et cito perferenda demus. Rariſſimi enim ſunt, qui vel hinc iſthuc, vel iſthinc ad nos commeent. Quod ſi interdum aliqui ſeſe offerunt, tum vel negocia, vel alia cauſæ, puto abſentia ab urbe, aut valetudo adverſa, aut ignotus hoſpes atque viator, facultatem ſcribendi abripiunt: quomodo anno ſuperiori mihi contigit, cum opportunitate illa ſcribendi ad te per nobilem quendam veſtratem, qui a Rege veſtro falcones Imperatori noſtro attulerat, minime uti potuerim. Quamobrem inter nos id ſemper firmum ratumque eſto: ſi deinceps aliqua ceſſatio ob quamcunque cauſam ex utraque parte obvenerit, nihilominus nos ſimus inter nos, quales eſſe debemus, amicibimo videlicet animo et conſtantiſſima voluntate coniuncti.

Verum hiſce five exeuſationibus intermiſſi officij, live conſtantis amicitiaæ ac benevolentiaæ proteſtationibus omiſſis, ad alias potius epi-|ſtolæ partes, in quibus de rebus ipſis mecum agis et tam liberaliter diſputas, iam accedo. Quæ ut me mirifice deleetârunt, ita mihi, ſcribo ingenue, ut alienus ab oftentatorum ſimulata fui extenuatione, ruborem et pudorem haud exiguum incuſſerunt. Nam primum quod tam multa in meam laudem dixeris, quæ ingenij mei tenuitas ſuſtinere vix, aut ne vix quidem poteſt, id ego totum amori in me tuo tuæque præſtanti eximiaæve humanitati adſcribo, ſimul etiam gaudeo, me abs te ſic diligere, et tuam tamque præſtantem ac egregiam erga me voluntatem permagnifico. Sed rurſum, ut, memor illius, quod deſcendiſſe de cœlo fertur, Noſce te ipſum, haud parum erubescam, res ipſa cogit, et pudorem mihi vel invito extorquet. Etenim quis ego ſum, mi optatiſſime TYCHO, qua doctriſſima, quibus ornamentis præditus, cui ab homine nobiliſſimo, ſ. 246doctiſſimo et optimo, tantum laudis tribuatur? Si quid olim in me, five ſtudij, five diligentiaæ in diſciplinis Mathematicis, in quibus tu ita excellis, ut inter artifices et reſtauratores merito ſummum locum obtineas, aut fuit, aut etiamnum eſt, in iſta ingraveſcente mea ætate, id fuit, profeeto, eſtque hoc tempore, tam perexiguum, ut infra mediocritatem vix confiſtere queat. Ut taceam, quod curæ domeſticaæ, medica profeſſio, ingraveſcens, ut dixi, ætas (ſuperavi enim iam DEI beneficio annum magnum climaeterem) multa ex eis mihi excuſſerunt. Itaque licet adhuc libere interdum meam ſententiam de his profero: tamen mihi nihil arrogo, ſed velut homo veritatis amantiſſimus reetiſſimis ſententibus non gravatim ſubſcribo: cuius rei te unicum, inſtar omnium locupletiſſimum teſtem adduco. Quamobrem gratiſſimum fuit auditu et admirabile viſum, quod ad alia, ſicut ſcribis, te ex parallaxibus ſ, quando fuit in oppoſito 4, viciniore terris ipſo Sole deprehendiſſe; quod non nifi ex COPERNICI hypotheſibus, vel ex tuis, nuper abs te excogitatis, falvari potiſſime aſſeris: idque non temere, ſed certis rationibus confirmatus. Ad quam rem etiamſi non intenderim animum, tamen tibi aſſentiri potius quam tuas exquisitas obſervationes in dubium vocare malo, et dico cum SOCRATE, quem, cum legeret librum HERACLITI, dixiſſe ferunt: Quæ intelligo proba ſunt, credo et quæ non intellexi. Tuo autem illi plagario ut patrociner, abſit, ſed tantum gaudeo, quod eius plagium calcaris loco tibi ad rem tam præclaram et te ſolo tantoque artifice dignam fit faetum. Quod de tuis hypotheſibus varij varia tulerint, aut etiamnum ferant iudicia, nil mirum. Nova enim omnia facile reprehentionem incurrunt apud eos, qui alienis oculis vident, alienis auribus audiunt, alienis ratiunculis, de veritate parum ſoliciti, ducuntur et idcirco ab aſſuetis ægre ſe divelli patiuntur, imo ab illis diſcedere piaculum iudicant. Ego tamen in ea ſum ſententia, de aliorum laboribus non eſſe temere ferendum iudicium,

quia doctorem virorum, ut libera esse solent, ita vera esse debent, de rebus praefertim abstrusis iudicia, quemadmodum hac in parte Magnificus D. IACOBUS CURTIUS, ab arcanis consilijs Imperatoris et Procancellarius Imperij dignissimus, dominus et amicus meus singulariter observandus, et alij quidam prudenter et sapienter se gererunt, qua de re || ipse D. CURTIUS plenius ad te perscribet. Est enim, ut in rebus omnibus, ita in hisce Mathematicis studijs vir iudicio acri et perspicacissimo praeditus.

De NICOLAO WINKLERO non est cur respondeam, vel tecum agam pluribus. Valeat, et negligatur sane. Nihil enim ab illo sperari potest: de quo, quod ne quidem prima elementa Astronomiae didicerit, satis liquet: cuiusmodi fere omnes aut saltem maior pars eorum sunt, isti triobolares Calendariopaei, vates mendacissimi. An iste peculiare s. 247 aliquod scriptum de Cometa anni 80 ediderit, nunquam intelligere potui. Recitavit saltem illas absurdas parallaxes in vanissimo suo Prognostico anni 82. Illum etiam alterum perturbatum, perplexum, obscurum et arrogantem, et suas nugas pro magna sapientia et exquisita doctrina nobis venditantem, missum faciamus. Per nos suis nugis intricatissimis se obletet. Utinam saltem eius amicitia tecum non sit fucata, et non ferat tecum quaedam benevolentiae praestigias.

Quod MAESTHLINUM contra me defenderis, sed ego illum defensionem impugnaverim, non feci id, mihi crede, mi TYCHO, vel dissensionis studio, vel quod veritatem agnoscere noluerim, aut quod existimaverim, te eam defensionem alieni erga me animo suscepisse, aut denique quod MAESTHLINO studiose contradicere in animum induxerim: quem ego non solum ob eius praeclearam eruditionem atque doctrinam et in Mathematicis studijs solidam peritiam, mirificamque in illis diligentiam, verum etiam ob eius erga me ignotum insignem humanitatem et benevolentiam, adeoque candorem, quod me benigne et perhumaniter in suo illo de Cometa anni 77 scripto monuerit, caput 9 meae Dialectis esse emendandum, ex animo complector atque exosculor, ac pro tam prompto et propenso eius in me animo iam non tantum ut amico, sed ut homini doctissimo, nunc quoque habeo gratiam. Nullo, inquam, alieniore animo vel abs te, vel a MAESTHLINO dissenso, sed quod placuit libere meam sententiam proferre: ita tamen ut eam meliori iudicio submitterem, quemadmodum tute nostri meum ingenium, quod neque sua pertinaciter tueri, neque viris bonis et ingenio florentibus eorum doctrinae et celebritati famae detrudere soleat. Itaque quod tu in meis non nulla corrigenda et reprehendenda tibi sumptis, MAESTHLINUS quoque in quibusdam amanter et modeste monuerit, hoc corrigendi et reprehendendi officium ab utroque vestrum, quoniam ab ingenuo et benevolo animo profectum esse novi, non potuit non esse gratissimum. Sicut contra non potui non iniquissimo animo ferre atrociam illa convicia et maledicta, quae in me impurissime et impudentissime evomuerunt maestygae illi mei, puta ille impurus, infamis et flagitiosus contaminatissimus RAIMUNDUS, et alter ei non abfamiliaris conviciator, GRAMINÆUS Verpus, huiusque succenturiatus LINDANUS, arrogans et petulans Episcopus: qui omnes omnia re, de qua disputatio instituta fuerat, toti ad convicia et maledicta sese converterunt. Sed DEI beneficio omnibus a me ora occlusa sunt, RAIMUNDO quidem ternae responsione, GRAMINÆO vero et LINDANO Episcopo manu scripto mei Aquilonis Historici Prodomo, utriusque iam ante 9 fere annos transmissis. Quamvis autem cum solo GRAMINÆO fuit || mihi suscepta disputatio, fiquidem Episcopi illius nupsiam, ne unico verbulo, mentionem fecerim, tantum abest, ut alias usquam s. 248 aliquam ei inimicitiarum causam praebuerim, aut litem intenderim: tamen cum ipse GRAMINÆO, quasi non satis sufficienti ad maledicendum, se adiunxisset, ut coniungetis viribus me unum omni genere criminationum adorirentur adobruerentque, etiam Episcopo illi seorsim respondi, et pro suo merito hominem conspergi alicubi non iustitiae sane aqua, sed salibus, non tam nigro Momi, quam candido Mercurij sale tinetis: et quia me sua reverentia claudum futorem appellare dignata fuit, ex eadem officina futura futurijs formis et calopodio affixi caput eius sine metu et periculo excommunicationis. Ubique tamen luculente responsum est, in ipso Aquilone Historico, qui iam multis annis teritur in multorum manibus in Imperio. Est enim tribus secularibus Electoribus inscriptus. Sed huc usque publicari non potuit, clam meo fucato quodam amico Typographum, qui iam initium operis fecerat, ab editione deterrente. Verum apage mihi istos maledicos conviciatores a nostris amicis et homine ingenuo dignis disceptationibus. Quamobrem ad has redeo.

Non, non, mi TYCHO, mihi molestum vel fuit, vel est, vel erit, si a me in aliquibus dissentias. Par esto libertas pro veritate inter nos dissentendi, donec hanc liquido assequemur. Cum igitur tu quoque impugnando licet me nondum mihi videaris satisficere, amice et candide meam adhuc tibi exponam sententiam. Dixeram in meis ad te, et hanc thesim constitueram: Cometarum motus, quomodo Planetarum, certa lege astringi non posse. Tu contra, et si fateris quidem Cometas non ita Solem respicere, quemadmodum reliqui Planetæ eum respiciunt, et propterea digressiones ab eo non ubique confirmari lege exhibere, imo, ut ipse ais, neque Lunam eam legem observare: negas tamen ex eo inferri posse, impossibile esse, Cometarum motus ad aliquam normam per convenientem hypothesim redigi posse. Difficultatem itaque in ea re confiteris, impossibilitatem vero negas, propterea quod ex aliqua portione circuli de tota circumferentia ratiocinatio sumi possit. Est omnino, ut dicis, mi TYCHO, quod quæ difficulta sunt, ea impossibilia non sunt, quemadmodum et Comicus quodam in loco testatur: nihil tam arduum vel difficile esse, quin quaerendo investigari possit. Et ARISTOT. 1 Rhetor. illud difficile esse dicit, quod cum labore aut multo tempore fit. At cum eorum quaedam sint, quæ summe difficulta sunt, ea certe pro impossibilibus et habita sunt semper, et habentur etiam hodie, quæ tanquam deplorata reijci confueverunt. Sed cum tu de summa illa difficultate non loquaris, sed tantum de ea, quæ aliquanto labore superari possit, cuperem sane, eam difficultatem aliqua possibilitate tot Cometarum per multa secula apparitionibus evictam fuisse, et luculente evinci. Nam quæ tu de illa impossibilitate scripsisse et dubium illud amovisse scribis, ea non impugno, sed aliorum quoque eru-

249ditorum de ijs deque toto hoc negocio iudicium expeeto expetoque, ac plurium Cometarum obfer-
||vationibus confirmari cupio, quod ubi faetum fuerit, libenter tibi arena cedam.

Atque hæc fuit eftque prima mea ratio. Altera eft hæc: Si omnium Cometarum motus, quotquot hucufque vel emerferunt, vel emerfuri funt, ad certam aliquam formam redigendi funt, ut certa illorum fcientia haberi poßÿit, prius fingulorum Cometarum habendam eßÿe cognitionem, quomodo Planetarum etfixarum ftellarum. Univerfalia enim ex fingularibus colliguntur: quæ fingularia cum fint infinita, perfequi non poßÿunt, et fi unum deeft individuum, non conftabit univerfale. Tertia ratio, quia Cometæ nova funt lumina, et numero differunt, non uno et eodem cœli loco emergunt, aliquando uni loco cœli affixa et quafi ftationaria vifa funt, aliquando lento, aliquando concitatißÿimo motu eoque inordinato feruntur et quafi rapiuntur, rarißÿimeque perfeetos defcribunt circulos. Dices, hæc omnia fere omnibus competere Planetis, nihilominus eorum periodos cognititas eßÿe. Ita eft fane, dileete TYCHO: fed cum Planetæ fint femper ijdem, certifque legibus ferantur, eorum integræ periodi obfervari poterant. Cometæ vero quotquot huc ufque fulgere vifi funt, alij et alij fuerunt nec ftatis temporibus effulferunt, nec integros perfeetofque defcripferunt circulos, neque id, quod fciam, a quoquam memoriæ proditum eft. In tanta diverfitate quid obfecro facies? Etiamfi vero alicuius Cometæ motus fuißÿet accuratius obfervatus, five eius integra periodus, quod tamen nemo prodidit, five aliqua faltem portio circuli, ex qua, quomodo in ftellis inerrantibus, de integra eius revolutione iudicium fumi poßÿit: tamen quis conceßÿerit, ut hinc de quorumvis Cometarum motu conftituatur? In ftellis inerrantibus, quas tu pro confirmatione tuæ thefis meæ thefi contrariæ adducis, nimirum quamvis illæ nullam periodum a condito mundo abfolverint et a tempore obfervationum vix sextam circuli partem huc ufque emenfæ fint, nihilominus certa quædam ratio motus apparentis explorari potuit. Hoc quidem ita fe habere lubens concedo. Sed vide dißÿimilitudinem. Stellæ fixæ funt femper eædem et perpetuæ. Quo loco cœli olim deprehenfæ funt temporibus HIPPARCHI, illæ eædem deinceps confideratæ funt fucceßÿivis feculis a PTOLEMÆO, ALBATEGNIO, COPERNICO, et ex illarum progrefßÿu in certo tempore de tota periodo ratiocinatum, adeoque et in circulo anomalizæ velocitas et tarditas motus illarum deprehenfa eft. At quid his fimile apparet in Cometis? Cum eorum certitudinem nullam habeamus, nec femper ijdem fint, quomodo ftellæ, nec ftatis temporibus emergunt, varij et incerti funt, nec, ut dixi, integros defcribunt circulos. Si igitur tuæ rationi locus dandus eft, exiftimaverim primo omnium docendum eßÿe, omnes Cometæ, quos huc ufque confpeximus, fuißÿe unum et eundem s. 250Cometam. Dices iterum: Confidero unum Cometam, qui, exempli gratia, decurrit fpacio unius diei 5 vel 6 partes circuli, et hinc ratiocinor de tota eius periodo, licet eam non abfolvat, quomodo in ftellis fixis. Sic cum fcio, Lunam diebus fingulis 12 partes in uno die percurrere, fcio quoque, in quot diebus totum emetietur circum. Ita quoque de fingulis Cometis iudicandum, dum apparent. Refpondeo, hoc quidem in Luna evidens eßÿe, quia non tantum diurnus eius motus, fed etiam tota eius periodus deprehenendi potuit, et deprehenfa eft verißÿime. De Cometis etfi fimiliter ex motu eius diurno de tota periodo ratiocinari poßÿumus, tamen id erit folum in ratiocinio, non in rei veritate, cum nunquam integrum emetiantur circum. Deinde cum, ut fupra dietum eft, inæqualem et inordinatum fervent motum, quomodo de integra || periodo iuxta rei veritatem conftitues? Urges adhuc, inquires, minorem in Cometarum motu extricando difficultatem fubeßÿe, quam in ftellis fixis, quia ob celerem eorum motum in uno et brevi tempore facilius ab uno homine illorum motus percipi potefi, in affixis vero ut eorum motus cognofcatur, aliquot fecula requiruntur. Refpondeo, verum quidem eßÿe, quod motus Cometarum facilius, quantum ad unum hominem et temporis brevitatem, deprehenendi poßÿunt, quam motus ftellarum fixarum, qui et piures homines et multas annorum centurias requirit. Sed ad integram periodum Cometarum et ftellarum fixarum cognofcendam et conftituendam eadem utrobique apparet difficultas. In Cometis quidem, quia cito evanefcunt et nunquam integrum emetiuntur circum. In fixis vero, quia nunquam ad primas fuas fedes revertentur. Imo vero dixerim ego: cum ftellarum motus iam propemodum a bis mille annis nobis perfpicuetus fit, Cometarum non item, facilius nos de fixarum periodo quam de Cometarum ratiocinari poßÿe. Vides, mi TYCHO, fi quidem ego non erro et reete iudico, nos non tantum difficultate, fed etiam quafi impoßÿibilitate prohiberi, quo minus motus Cometarum certis adftingantur legibus, doetrinaque generalis de eorum motu tradatur. Sed cum tu fcribas, te demonftraßÿe in illo Cometa anni 80, ipfum centri loco habuißÿe Solem, et circa ipfum inftar O et O obambulaßÿe, ego hæc accuratius in alijs quoque Cometis confideranda quam temere reprehendenda aut in dubium vocanda eßÿe cenfeo, et cum SOCRATE, ut fupra dixi, credam, quæ non intelligam. Itaque nihil amplius his addam, fed plenior de his omnibus abs te difputationem expeetabo. Interim ut hafce meas amicas nugæ boni confulas, rogo.

Tabulas Aftronomicas longe aberrare a vero, compertum eft multis, Sed quæ caufa fit, quod iam a menfibus aliquot motus Saturni et Iovis reformatarum tabularum ab Alphonfino calculo differat paulo minus tribus integris gradibus, tu nobis aliquando in tuis novis hypothefibus s. 251explicabis. Ego profeeto tantam differentiam in duobus illis Planetis huc ufque nunquam animadverti. De Epocha commutationis mediæ Cometæ anni 77 ad diem 24 Novembris dicis, te eam, quam MÆSTHLINUS pofuit, accepißÿe. At ego ex ipfius dedomenis, fubdueto calculo, deprehenendi eam 15' minorem, quæ in exaeta fupputatione non eßÿe negligenda exiftimavi, cum ex Epocha conftituta totum ædificium exurgat: ac feci id, ut non tantum ædificium a MÆSTHLINO extruetum confiderarem, fed etiam eius fundamenta examinarem. Sed cum tu differentiam illam pro puillo errore ducas, ego quoque de ea conten dere nolo. Porro differentia illa, quæ inter nos eft in profaphærefi, cum aßÿeras eam provenire ex acceptione diverforum terminorum, nimirum meam refpicere 24 Novemb., tuam vero 26 Ianuarij, in tua hac folutione lubens acquiefco. Mihi nunc de ijs novas confiderationes fufcipere et omnia denuo ad calculum revocare aliæ occupationes vetant.

MUNNOSIJ libellum de nova ftella Hifpanico idiomate, ab ipfomet olim mihi mißŸum et donatum, habeo, qui tamen eum Latinum faciat, habeo neminem. Sed et mihi nulla confuetudo cum Hifpanis. CORNELIUS FRANGIPANUS Italice fcripfit, fed quæ ad noftrum propofitum faciant, plane nihil habet. Alios fcriptores novæ ftellæ nullos novi, quemadmodum in mea recognita Dialexi intelligere potuifti, alioqui eos quoque produxißŸem in medium. APIANI libellum de Cometa anni 31 mitto. Ubi illum evolveris, quod intra || unum et alterum diem fieri poterit, remittes ad me per hunc tabellarium. Et cum intelligam, te non amplius egere TRAPEZUNTIJ commentarijs, eos quoque ad me remittes. De bibliotheca WITYCHIJ egi cum quodam meo amico. Sed is nunc legatione fungitur in Poloniam. Ubi redierit, agam cum eo diligentius, teque certiore faciam. IOHANNIS PÆNÆ liber nunquam mihi contigit.

Quod ad Apologeticam refponfionem tuam pertinet, hanc quoque perlegi diligentiffime, eaque fane mirifice fum deleetatus. Tam folide enim et tam luculente refpondes, et obiectiones CRAIGIJ diluifti, ut mirum fane videri poßŸit, quid contra tam evidentia vel hifcere CRAIGIUS aut quivis alius poßŸit. Quod fi CRAIGIUS perget veritati obftrepere, in longe maiorem incurret reprehenfionem apud veritatis amantes, quam quod ego in Nova Stella parum ex arte fuo iudicio præfiterim. Sed fit ita, ut ille iudicat: ego certe illud parum multo gloriofius mihi eßŸe duco, quam fi manifefta veritati repugnarem. Primus ego, quid alij fenferint, ignorans, libera voce et fcripto protuli, Novam Stellam non fuißŸe Cometam, nec in elementari regione, fed in æthere: licet fenferim et protulerim fieri poßŸe, ut Cometæ in utraque regione, puta elementari et ætherea, oriantur, qua de re ætas pofterior ^{32*} s. 252reterius iudicabit. Primus etiam labefaetavi opinionem ARISTOTELIS de Cometis, quam CRAIGIUS mordicus retinet, et pro ea velut pro aris et focis depugnat. Sunt, fateor, mea, quæ tum attuli, admodum exilia, et, quoad doctriam parallaxium, plurima in eis defiderari. Sed et hæc deinceps aliquantum recognovi. Tu vero his fupremam manum impofuifti. Quamobrem tibi libenter arena cedo. Mihi interea apud bonos et probatos ad veniam, non dico ad gratiam, promerendam fufficiet, quod in negotio profecto difficili (quod nemo unquam, quod fciam, aggredi, nec ab opinione ARISTOTELIS difcedere, metu obtreteratorum et invidorum, quibus nemo unquam vir bonus ac doctus et veritatis magis quam amicitiaæ ftudiofus fatiffecerit, aufus eft) pro virili laborare ftuduerim, primusque, ut dixi, in hoc angulo hanc glaciem fecuerim, et in incognita via novas orbitas impreßŸerim. Utinam vero CRAIGIUS mea illa exilia faltem umbra veritatis evincere potuiffet, habuiffem illi gratiam. Sed cum non potuerit, nec poterit unquam, mirum fane non eft, quod tua firmiffima folidiffimamque ne minima quidem in parte labefaetârît. Hoc unum egißŸe video, ut poftpofta veritate opinionem ARISTOTELIS fartam teetam confervaret conftabiliretque. Verum ftat pro nobis veritas, licet adhuc deferta et pauper, nec fulta fpentino aliquo patrocinio vel veterum vel recentium Philofophorum, efferet tamen fuos radios deinceps clarius fpendefcetque, quantumvis nunc frivolis quibusdam obiectionibus et fophifticis ratiunculis obtenebretur. Certe fi quis meliora noftris, quæ vel de Nova Stella vel de Cometis protulimus, et abs te folidius multo prolata funt, afferet, libenter amplectemur. Verum qui nec meliora affert, nec folide aliena refutat, fed tantum rixandi ftudio contradicit, iftud malevoli et invidi hominis eft indicium. Miror, cur CRAIGIUS mifcet meam Novam Stellam cum meo Cometa, cum egomet ingenuè faßŸus fim, certitudinem mearum obfervationum Cometæ non poßŸe certare cum certitudine obfervationum Novæ Stellæ, neque mihi fuißŸe ad manum ea inftrumenta, neque eas commoditates obfervandi Cometam, quas habui in Nova Stella. Nofti etiam memet et in Nova Stella et in Cometa, agnita veritate, partim fponte correxißŸe quædam, partim abs te et a PRÆTORIO alijfque de quibusdam amice monitus nonnulla emendaßŸe. Magis fane miror, CRAIGIUM illam mutationem || fententiaæ in melius, quafi probro, incertitudini et inconfantiaæ adfcribere, quæ virtuti et ingenuitati adfcribenda fuit. Turpe enim non eft errorem, agnita veritate, corrigere. Sed errorem contra veritatem hominis in gratiam tueri, id vero eft turpißŸimum. Quafi vero ipfa experientia non teftetur, priores dies ftudiorum difcipulos pofteriorum eßŸe folere. Sed vides, quid non audeant ifti, qui in verba fui magiftri iurârunt. Omnes etiam Mathematicos, qui Cometæ æthereos eßŸe aßŸeruerunt, abfurdi-s. 253tatis arguit, non animadvertens, dum opinionem ARISTOTELIS mordicus tenere et tueri conatur, nec noftra evertere poteft, fe ipfum in longe maiores abfurditates implicare, quemadmodum abs te eruditißŸime evincitur. Quid, quod magna audacia et quidem falfo accufat præclarum artificem REGIOMONTANUM, quod huc ufque nec ab illo nec ab ullo Mathematicorum fuerit demonftratum, quomodo Cometarum remotio a Terra definienda fit, quando nimirum proprio incedunt greßŸu, et propterea REGIOMONTANI demonftrationem abire in abfurdum? Atqui, optime TYCHO, CRAIGIUS hac in re turpißŸime fallitur, magnaque iniuria afficit optimum artificem REGIOMONTANUM, qui in fuo illo præclaro de Cometa libello problema 2. 3. 4. diferte monet, in indagacione parallaxeos proprij Cometæ motus rationem habendam eßŸe, quemadmodum abs te quoque eius motus ratio habita eft. Quare dum ea CRAIGIUS omnibus Mathematicis impingit, tibi quoque non levem facit iniuriam. Ego quidem in eo Cometa et in altero quoque eius motum proprium me neglexißŸe fcians volenfque, lubens fateor. Sed ne ex eius neglectione notabilis et minime ferendus error exurgeret, meas obfervationes parvulo interieeto tempore infitui, in quo non admodum fenfibilis variatio motus proprij Cometæ fieret: deinde iudicavi, fatis eßŸe, confiftere in mediocritate et faltem propius collimare ad veritatem, quam ab alijs hucusque faetum eft: quemadmodum præclare dixit REGIOMONTANUS: thefauros naturæ nos non evacuare, fed in plerifque fcibilibus ipfi veritati propinquum deguftandum mortalibus concedi: quafi diceret, fatis eßŸe in eo gradu fubfiftere, qui veritatem penitus non evertat. Hæc pro defenfione REGIOMONTANI, adeoque veritatis, dicere volui. Neque tamen eo inficias, quin melior aliqua ratio vel abs te, vel ab alijs inveniri poßŸit. Interea certitudinem demonftrationum REGIOMONTANI firmam manfuram eßŸe, libere pronuncio, quam neque CRAIGIUS, nec quifpiam alius ullius abfurditatis convincere poterit. Subolfecit fane REGIOMONTANUS quiddam aliud de Cometis, quam quod fcholæ ex ARISTOTELE publice docerent. Sed propter eius autoritatem

Nemicus, Thaddeus, *Tychonis Brahe Dani opera omnia* (7. bind),

non aufus eft a recepta fententia difcedere: qui fi nunc viveret vidiſſetque Novam Stellam, fine dubio erubiſſet, et accuratiores Cometarum confiderationes adhibuiſſet, nec ullum dubium eft apud me, quin præpoſita veritate noſtræ fententiæ ſubſcripiſſet. Sed quid ego de his apud te, qui hæc omnia multo folidius pertraetaveris, ac CRAIGIJ rationes et obieetiones omnes ita dilueris, ut quid illis amplius ad aſſerendam veritatem adijci poſſit, non videam. Aliud reſtat nihil quam ut, pro tua humanitate et candore, mea hæc æqui bonique confulas, et ijs, quæ a me vel prætermiſſa, vel minus reete intelleeta funt, veniam des. Vale, mi dolciſſime TYCHO, et me folito tuo amore fac profequare. s. 254Datae Pragæ II. Iunij novo ftylo, qui dies fuit feria ſecunda Pentecoſtes Anno 1590.

Tui ex ammo ftudiofus

THADDÆUS AB HAYCK.